

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Beseda o zavarovanji življenja.

(Konec.)

Kateri pa je namen zavarovanju življenja? Da to pojasnim, sezimo nekoliko v navadno življenje. Človeška vzgoja, da namreč postane iz otroka deček ali deklica, fant, devica, pozneje mož ali žena, velja pri boljših stanovih jako veliko. Zato je treba leto za letom skrbnim starišem mnogo žrtvovati. Seyeda tam, kjer postane iz dečka hlapec, tam ne stane odgoja veliko. Toda za vse druge stanove je pa drugače. Pride čas zakona, ko se mož zaveže, za zaročeno ženo do smrti skrbeti in otroke iz tega zakona primerno vzgojiti. Koliko veliko stala je vzgoja mladega zakonskega moža, kolika naloga ga pa čaka! Da redi vedno večjo družino, obitelj, treba mu je neprestano za njeno primerno življenje skrbeti. Od njegove pridnosti, delavnosti, spretnosti odvisi blagor vse družine. Njegova naloga je, da svoje otroke preskrbi. Da ta mora za starost skrbeti, s tem, da si kolikor mogoče prihrani. Da pa to popolnoma doseže, zato je treba dolgo živeti; predno se to zgodi, postara se človek. Kedo pa more za gotovo reči, da bode starost 60. 70. let včakal? Koliko zdravih, krepkih mož v najlepši možki dóbi pokliče Bog na oni svet v ravno tistem trenutju, ko so oni svoji obitelji najbolj potrebni, koristni! Koliko malo srečnih jih je v tem času zapustiti družini precejšnje premoženje, da ne bodo lakote in siromaštva trpeli! Da bi se temu nesrečnemu slučaju izognilo, da bi mogel skrbni oče tudi po svojej smrti vsaj deloma za svoje ostale skrbeti, zavaruje naj si življenje.

Ko zavod izplača zavarovano svoto, skrbel je s tem oče za svoje otroke, kakor bi bil še mnogo, mnogo let živ. Tudi za premožne rodbine vgaja zavarovanje življenja.

Namen zavarovanja je tedaj jako hvale in vsega prepričanja vreden. Z zavarovanjem je pač človek primoran, da varčuje in špara. Kakor se more z dajanjem prihranjenih novcev v hra-

nilnico polagoma in gotovo varčevati, tako se more tudi tukaj gotovo varčevati, toda s tem velikim razločkom, da ima tam varčevanje samo tedaj uspeh, ako se to veliko let stori, med tem, ko je tukaj v uspeh lahko precej mogoč.

Kedo naj se zavaruje? Zavaruje naj se vsak, kedor hoče jedenkrat, ako ga neprevidna smrt prehitro iz tega sveta pokliče, ter nima sam precejšnjega premoženja, svoje rodbini, svoji žlahti kaj zapustiti. Dalje naj se zavaruje vsak, kedor hoče na svoje stare dni zraven svojih prihranjenih novcev, si na lahek način še posebej kaj prihraniti.

Osobito za stariše, ki imajo otroke, je dobro, ako se za njih prihodnost tako skrbi.

Ali je zavarovanje koristno? Zavarovanje je le tedaj koristno, ako se zavaruje pri poštenem zavodu, ako se previsoko ne zavaruje, da se morejo premije lahko plačevati.

Kako naj se zavaruje? Tu pa je treba največ pozornosti. Vselej predno se sklene pogodba s pooblašcem zavarovalnega zavoda, naj se vsak vestno vpraša: kakošen namen ima zavarovanje? Hočem jaz sam imeti od zavarovanja dobiček, ali pa moji dediči?

Pri katerem zavarovalnem zavodu za življenje naj se zavaruje? V Avstriji imamo dandanes okoli 20 zavarovalnih društev za življenje. Vsaka po mogočnosti gleda mnogo zavarovancev pridobiti si. Dokler se nekaterim društvom nezgode ne pripeté, toliko časa morejo pošteno ravnati. Kakor hitro jih pa občinstvo le nekoliko zapusti, potem pa takoj začno na vse mogoče načine slepariti. Zato pa je namen tega sestavka naše ljudstvo opozoriti na to, da ne sme ono vsakemu tujcu verjeti, kaj bode ta vse pripovedoval, ter s popolnoma tujim človekom pogodbo skleniti in to z zavarovalnim društvom, o katerem popred nikoli ni ničesar ne slišal, še manj pa bral. Dostikrat se tudi pripeti, da mu pove dosti manjšje premije, katere bode plačeval, potem pa se pokaže dejansko vse drugače. Začetkoma si zavarovanec ne upa ugovarjati, pozneje pa sprevidi, da je bil osleparjen. Sedaj hoče svoje vplačane deleže ali premije nazaj, pa mu zobe pokažejo. Povedo mu,

ako ne bode vedno praviloma plačeval, zapadejo vse vplačane premije. Take in jednake spletke pomagajo sicer nekaterim društvom nekoliko časa, da na videz procvetajo, pozneje pa tolikanj hitreje zmrznejo.

Kdor hoče na pošten način svoje življenje na kateri koli način zavarovati, naj se obrne do domačih pooblaščenecv v svojem domačem kraju, ali pa v bližini, sploh do tacega poverjenika, do katerega ima zaupanje in katerega pozna kot poščenega in značajnega človeka. Tak gotovo ne bode zastopal kakega slabega društva, na njega sme se že zanesti, posebno ako ima li ta zastop že dalje časa. Od njega si vse natanko dopovedati dá, katere dolžnosti prevzame z zavarovanjem in katere dobrote ima pričakovati. To je izraženo v statutih, katere ima vsako društvo; te je treba natanko prebrati, potem pak naj se še le zavaruje.

Da navedem imena nekaterih dobrih zavarovalnih društev za življenje, omenjam sledeče: Assicurazioni Generali, Anker, prvo občno ogrsko zavarovalno društvo, prvo občno uradniško društvo, Janus, Riunione adriatica di Sicurtà, Slavijo. Kdor se pri teh zavaruje, gotovo ne stori napačno in nij se mu bati, da bi te društva svoje pogodbe popolnoma ne držala.

Bralcem „Dol. Novic“ hočem pa tudi s številkami blagi namen zavarovanja življenja dokazati. Leta 1884. bilo je vseh pri avstrijskih zavarovalnih društvih za življenje zavarovanih 331.318 za svoto 458,044.473 goldinarjev.

Ako se pomisli, da je bilo toliko ljudi za tako veliko svoto zavarovanih, mora to gotovo dobro biti; dalje, če pomislimo, da bode v teku 20 let ves ta kapital plačan, sprevidimo: koliko veliko dá se napraviti s skupnim varčevanjem. Koliko veliko dobrot napravil bode ta denar s tem, da bode na tisoče obitelj obvaroval pred siromaštvom in lakoto, kolikim bode pomagal, da bodo zamogli začeti obrt, kupčijo, da bodo zamogli dobiti službe itd. itd. — vse to na podlagi „z združenimi močmi“.

A. L.—e.

(Pri zavarovanji zoper ogenj delajo tudi nekateri gospodarji neprevidno; plačujejo od visoke svote, a če pogorijo, plača se jim le toliko, kolikor se res škode pripozna. Preglej toraj poprej, koliko je vredno poslopje — za toliko se zavaruj, in ne za več! Vredništvo).

Obrtnija in rokodelstvo na Dolenjskem.

(Konec.)

Tovarno za železo, lahko rečemo Dolenjci, imamo, pa ponosni ravno ne moremo biti nanjo. Pomislite: vodja te fabrike ima kacic 1600 gl. letne plače; manjši uradniki v drugih jednacij

tovarnah pa zaslužijo po 2000 gl. na leto; tukaj imajo 800, 400 gl. plače. Namesto električne ali vsaj plinove razsvitljave žalostno brlijo pred vsacim delavcem motne lojeve sveče. Mirno se v tej fabriki življenje odpletava; malo je delavcev (150—170 —; njih število se vedno menjava, in naše krčme ne kažejo prijaznejšega lica, kakor drugod v skromnih razmerah. Idite v gorenji Štajer in videli boste, kak obraz tam industrija, tovarne za železnino kažejo. Ves okraj, kjer je ista, kaže veselo lice. Idi v nedeljo mej bradate močne kovače v istih krajih in vprašaj krčmarja, mesarja in druge, ako svoj račun najdejo! Veselo razbijanje s kladvi slišiš odmevati in vesele obraze na starih in mladih; živijo dobro. In vsak nekovač ima svoj dobiček zraven; veselo vriska voznik, hodeč zraven žrebcev, vozečih s „parizerjem“ železnino k železnici. V teh krajih še slišiš kako krepko zaukanje iz slovenskega grla; tam in v krajih, kjer premog kopljejo, nahajaš na stotine slovenskih rojakov, ki doma kruha ne najdejo; predobra njih delavna moč se pa tam visoko ceni in uporablja.

Z ogljem se kuri v naših fužinah, kjer drugod ceni premog to stori in se oglje le v posameznih slučajih uporablja. Ogelj je nesrečna prikazen, koder ga človek v večjeji meri vidi, ker priča, da smrtna sekira udarja po vas, krasni gozdi naših planin!

Velika lesna trgovina nastala bi tam, kjer so ljudje zbog predragega izvažanja primorani, na tak način lepe svoje gozde ukončavati; žaga zraven žage bi stala ob naravnih jezovih naše Krke in drago prodane deske vozarile bi se v Trst ali drugam. Za male denarje naš človek svoje gozde prodaja v pripravo oglja; tam ob južnej železnici v Borovnici in doli naprej je našemu možu gozd vinograd, ki mu daje to, kar potrebuje za potrebna plačila. Tam obogatevajo ljudje pri lesnej trgovini in vsak svoj hrast, smreko, hojo drago speča; drago tam in drugod ob železnici prodajajo bukovje. Pri nas dobiš lep hrast za par goldinarjev, smreko ti vzame kak žagar, ki ti je drago vožnjo desk pri kupu uračunil in bukovje in drugi les posekavaš za ogljeno kopico, 30 do 50 krajcarjev seženj na rastlini. Tako je v naši prijaznej dolini mrtvo, tiho; gori na planinah se žarijo ogljene kopice in v tihi dol razlega se glas zamahljajev, ki podirajo gozde naše, barikade naše proti gladi, proti vsem družim sovražnikom življenja narodovega!

Je že tako, živeti se mora in ker družega zaslužka ni — hajd v gozd. S solznimi očmi podere trpin slovenski veličastni hrast, da dobi za sol, da umiri eksekutorja, ki doli po cesti proti njegovemu domu koraka. Tako se podira narodno gospodarstvo, narodno premoženje slovenstva, in

čez razvaline jedenkrat bogate dolenjske narave brila bo mrzla sapa, proti kojoj ne bo imel naš človek razgaljenim prsom odeje! — Pogozditi morate, kjer ste sekali! Čudneži, s čem neki, s 30 do 50 krajcarjev, za koje smo prodali seženj bukovih drv na rastlini, ali s tem, kar nam vsako leto več ali manj po naših vinogradih, po strni — ropotajoča toča pusti?“

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Ptič štruc skrije svojo glavo, kadar se mu bliža nevarnost, češ, da ga ne bode nihče videl, ko on nikogar ne vidi. Tako nespametni mi nočemo biti, nevarnosti ne bomo pokrivali. Preti nam grozna pošast — **kolera**. V Trstu in Reki jih je uže nekaj pograbila neusmiljena morilka, skoraj gotovo se tudi nas ne bode ognila. Zato, Dolenjci, pazite, da boste živeli trezno, varujte se nezrelega sadja, slabega piva, glejte na čistost — in nikar se ne prehladite.

Avstrijsko kmetijsko društvo „Mittelstrasse“ skliče v kratkem velik kmetski shod iz vseh avstrijskih dežel, da se posvetujejo, kako bi se naj bolj pomagalo trpečemu kmetu. Pač prav potreba je — da bi le kaj pomagalo!

Naši bratje, **Slovenci** okoli Trsta, morajo prenašati velike krivice od tržaških Lahov. Zato nameravajo sklicati velik tabor v tržaške okolici, na katerem bodo pred vsem svetom razkrili laško zlobnost.

Naš naučni minister **Gauč** je šolnino tako povišal po latinskih šolah, da morajo plačevati dijaki odslej na Dunaju 50, po družih večih mestih 40 in po malih kakor v Novomestu 30 gold. na leto. To je za proste ljudi velika nadloga — zlasti tudi za nas Dolenjce; ako pošlješ svojega sina v prvo šolo, moraš precej prvi mesec samo šolnine plačati — 15 gold. Marsikak nadarjen kmečki sin bode moral zavolj tega ostati — doma!

5. t. m. je bil v Ljubljani **občni zbor** družbe ss. Cirila in Metoda, ki je pokazal, da reč dobro napreduje. O tem bomo še spregovorili kako besedo — gotovo ne zastonj!

Kaj je novega po širokem svetu?

Rusi še vedno pisano gledajo bolgarskega kneza Aleksandra, ker noče plesati, kakor oni godejo, ampak tako kakor se zdi njemu najbolj prav. Ali Bulgari ga ljubijo dobro vedé, da jim je le on pripomogel, da so zmagali. Sicer pa ni Rusom nič kaj zaupati, da bi ne jeli štrene mešati tamo kje ob Črnem morju.

Po **Srbskem** se prikazujejo mnogoštevilne čete hajdukov — roparjev.

Tudi po **Macedoniji** južno od Bulgarije, kjer živi veliko Bulgarov, nekako vré: bolgarski ljudje podpihujejo narod, naj se vpré in sklene z Bulgarijo.

Angleži imajo volitve. Ministru Gladestonu, ki je hotel Ircem pomagati, ne gre dobro: kaže se, da ne bode dobil zase večine. Škoda, da blagi mož ne more doseči svojega lepega namena! A kar ni danes bode jutri. Svet se suče brez prenehanja.

Gospodarske stvari.

Poduk našemu kmetu.

*** Da se iztrebi žida (zadrge) iz detelje, priporoča „F. A. Ldw.“ to-le sredstvo: Živa nit obsega mnogo strojne snovi (Gerbsäure). Ako se jo polije železnim kislekom (Eisenvitriol), naredi se kislekasto železo, zaderga očerni, niti se pretrgajo, skrčijo se. Zato zadosti, da se 10 delov železnega vitrijola v 100 delih vode raztopi. Z polivalko, ročno- ali povrtno brizglo se ta tekočina urno stopi ter prav fino na polji razdeli. — Detelja pri tem škode ne trpi, nasproti še prav uspešno raste. Res, da to sredstvo prečudno upljiva. Poleg tega se lahko prenaša, razdeli na mnogo kosov (bitev). Lahkim trudom, jako ceno in sigurno rabljivo. Dobro se obnese v rabi.

Poljedelstvo.

Ne orji plitvo. Rastlinam se mora z globokim oranjem odpreti obilejši zaklad, obilejša kašča, iz katere veliko več živeža zajemajo. Zemlja ima v sebi dókaj redilnih tvarin, katere pa postanejo še le tedaj sposobne za rastlinsko hrano, ko jih je zrak prešinil in nekako prekuhal. Preskrbi se zatorej z dobrim oralom, s katerim ti bode móči tudi globočje orati.

Ker uže govorim o dobrih oralih, naj ti prav toplo dosedaj v naši domovini le malo znana nekatera orodja opišem. Če imaš kaj prida koruze posejane, veš, da te okopavanje in osipanje ne malo stane, ker delavci so dan danes silno dragi. Umni kmetovalci napravili so okopovalno oralo, s katerim koruzo, krompir, peso, zelje i. d. okopavajo. Da se to orodje rabiti more, je pač nepogojno potrebno, da je bila koruza, ali krompir, ali pesa sajena v lepih rednih vrstah. Res je, da okopovalno oralo le med vrstami dela, med rastlinami v vrstah pa se mora z motiko okopavati, toda vendar se silno mnogo troškov prihrani. Še hitrejša, lepša in res popolnem dobro pa dela osipalno oralo, s katerim je móči koruzo in drugo kaj lepo osipati. V enem dnevu moraš sam z jednim konjem, ki ti vleče to osipalno oralo, osuti 6 do 8 oralov koruze! To je gola resnica in le kedor sam skuša s tema oraloma, mora

verovati v njiju veliko korist. Ker tudi niste dragi, priporočam ti jih prav toplo.

Ob Savi pri Ljubljani sem sam videl, kako ljudje s tacimi orali osipavajo.

Piše se nam:

Iz Št. Jerneja 4. julija. — Ko je bilo od naših dušnih pastirjev naznanjeno, da pridejo prečastni knezo-škof, gibalo se je mlado in staro: mladeniči so postavljali mlaje, enega celo 30 metrov visocega, dekleta so vence vile, olepšava se je naročala. Vse se je bilo tako rekoč ogrinjalo v praznično obleko, da bi dostojno sprejelo milostljivega kneza. —

Delali so se napisi, privezovali transparenti čez ceste ali slavoloki, obešale zastave, ki jih je mnogo bilo pri vstopu v našo faro, po Št. Jerneju in še na dalje po onih krajih, koder so se od nas odpeljali na dalje birmovanje. Naša odrasla mladina, je hotla pokazati svojo vdanost, ljubezen, spoštovanje milemu knezu tudi s tem, da je blizo 60 ali še več, vrlih in čilih mladeničev jahalo na lepih konjih naproti do meje naše župnije. Lepo jih je bilo viditi, na čilih konjih, prva dva zastave v rokah, drugi opasani čez rame s trobrojnimi trakovi. Zbralo se se je tudi mnogo drugih občanov, in šolska mladina z učitelji in učiteljico, ter so čakali na prihod, držeči v rokah zelene lipove vejice v pozdrav. — Naproti pa jim je hitela uniformirana „požarna bramba“. Več voz, med njimi gosp. župan in gosp. kaplan peljalo se je do meje, da milega kneza pozdravijo.

Okoli 7 ure pripeljali so se mili knez, tu nastane neka resna tihota; k kočiji spoštljivo stopi blagorodni gospod Ignac Wutscher kot predsednik krajnega šol. sveta, in g. nadučitelj, ter pozdravita v svojem in v imenu šolske mladine milega kneza. V cerkvi podele g. župnik sv. blagoslov z sv. Rešnjim Telesom. — Po kratki molitvi spremimo milega kneza v novo hišo gosp. župnika, ki je bila zelo okinčana. Pred vrati jih še pozdravi z lepim in srčnim govorom šolska deklica Matilda, hčerka nadučiteljeva, jih prosi blagoslova in jim podeli v dar prekrasen šopek cvetlic, katere je skrbna gospica učiteljica prav umetno splesti blagovolila.

Pozdrav „Matilde“ se je glasil:

Z velikim veseljem, vsem spoštovanjem in otročjo vdanostjo stopim pred Vas, prevzvišeni gospod in knezoškof, da Vas ponižno pozdravim v imenu otročičev, ki želijo prejeti zakrament svete birme. Premilostljivi gospod, kot naslednik sv. apostelnov izprosimo nam iz neba svetega Duha, da nas razsvetli in potrdi v sveti veri.

Prosim tudi pristrčno, podelite nam svoj apostolski blagoslov, da ž njim pokrepčani srčno hodimo po pravi poti proti svetim nebesom. (Tu so poklekili otročiči.)

V imenu svojih bratcev in sestic še prosim, sprejmite premilostljivi gospod knezo-škof iz naših rok šopek cvetlic v znamenje, da hočemo z nedolžnostjo srcá, živo vero, trdnim upanjem in gorečo ljubeznijo postati in ostati prebivališče svetega Duha in Vam svojemu duhovnemu očetu hvaležni in pokorni otroci!

Prelepo se za vse to mili knezoškof zahvalijo; priporočajo otročičem vse lepe čednosti in jim podelé sv. blagoslov. Drugi dan, to je v petek bil je dan počitka in pripravljanja. Mili knez so ob osmi uri zjutraj brali tiho sv. mašo, pri kateri se je dostojno pelo. Po zajtrku so bili zaslišani ključarji in drugi možje, ter so razne želje o cerkvenih slovesnostih milega kneza prosili. Popoldne so šli ogledat staro, opuščeno cerkev v gradu Pleterje, sedaj lastnina baronice „Borsch“.

Zvečer so pa Št. Jernejčanje hotli milemu knezu nekaj posebnega pokazati; kolikor je v takem kraju mogoče so razsvetlili svoja stanovanja in napravili podoknico ali bakljado.

Mnogo zaslug ima g. kaplan Ig. Žitnik, ki je o pravem času, s pomočjo sosesčanov skrbel za olepšavo, pripomočke za razsvitljava, godbo iz Rudolfovega, ki je z balončki, lampijoni, baklami tako gledalce očaral, da je bilo povsod slišati le en glas „izvrstno“. Novomeška izvrstna banda z izvežbanim kapelnikom je igrala po Št. Jerneji koračnice, med bakljami, ki so jih nosili požarniki do stanovanja preč. knezo-škofa. Ko so tje došli, so domači pevci in pekinje s pomočjo še nekih vrlih drugih lepo pesem peli v pozdrav, potem pa še dve drugi. Kar se prikažejo mili knez, ter se zahvalijo za milo petje, rekoč, da jih je vse to zelo razveselilo.

Precej na to pa, ko banda svira krasne melodije, so pa raketelni kazali svojo čarobno moč, ki so se zmiraj med petjem in godbo spuščali.

M. g. knezoškof so potem sami ogledali razsvetljava, ki je bila po besedah pričujočih mnogih gospodov tako krasna, da kaj tacega na kmetih nikakor ne bi bilo pričakovati.

Drugi dan ob osmih so imeli mil. g. knez sv. mašo, prelepo pridigo ter so birmali 990 otrok. Po okusnem kosilu so še nekatere reči ogledali — mi pa smo jih kaj neradi pustili izmed svoje srede ob 6. uri zvečer. Lepi dnevi njih bivanja pri nas nam ostanejo neizbrisljivo v spominu.

(Opomba vredn.: Ker manjka prostora, smo morali okrajšati.)

Iz Ribnice dne 28. junija. V „Dol. Nov.“ od 15. junija t. l. št. 12. se je častiti gosp. dopisnik iz Kamniškega okraja oglasil. Med več drugimi priporočili je označil tudi gorjé vsled špirta in drugih žganih pijač.

Vsled tisteh pojasnil je razvidno, da špirtu je zagotovljena kupčija po državnih temeljnih zakonih. Spirit z vodo in škodljivimi esenci pomešan, pa ni več špirt, temuč nezdrava in škodljiva brozga, ktera se prodaja po javnih tržiščih, v veliko škodo človeškemu zdravju. Zato mislim, da se prodajalci tacihi spridenih pijač ne morejo opirati na kak veljaven zakon, ampak da se dá zoper nje obrniti za kranjsko vojvodino veljavna postava, ki je potrjena 27. februvarja 1866.

Nemogoče je misliti, da bi imenovani člen imel tako malo veljave, da bi se le kako nezrelo ali sprideno sadje po njemu zamoglo s tržišča odpraviti. —

Mi mislimo, da se sme po njem odpraviti vsaka jed ali pijača, ki je zdravju škodljiva. Le proti tem naj se ostro postopa.

Nikakor pa bi ne bilo umestno, špirt in drage žgane pijače višej obdačiti, vsaj obdačeni smo uže vse stransko, tako rekoč do ušes.

Ako bi se pa žgane pijače višej obdačile, bila bi vsestranska škoda za občinstvo, le ponarejavci spridenih pijač ne bi bili nič škodljivi; še ponosni bi bili, rekoč, mi od naših pijač velik davek plačujemo in imamo popolno pravico prodajati slabe pijače. Tistega davka pa bi ne čutili, voda je zastonj, strupa se pa ne manjka, prodajali bi le še slabše pijače!

Dostavek vredništva: Vse to bi bilo prav, ako ne bi ljudje sami delali doma iz špirta in vode „jeruš“ ter z njim pogubljali duše in telesa! Kako bodete pa tu pomagali? Dokler se bode špirt prodajal tako prosto vsacemu, bode žganjarjev vedno več!

Iz kočevskega okraja Poljanice. — Tudi pri nas beremo „Dolenjske Novice“, in težko pričakujemo vsaki mesec prvega in petnajstega. Ali žali Bog nič kaj veselega ne slišimo. Ravno taka je pri nas. Bog nas je vdaril z mrazom, ki je pokončal večino vinogradov, tudi toča in suša nam je vzela veliko krme, ječmena, pšenice in rži. Črešenj, čespej, jabelk in hrušek je prav malo. Samo kajžarji se množijo, ker jih je v našem okraju že več kakor kmetov. Kupi si mal vinogradček ali njivico za majhen denar — in sedaj pričakuje, da kmet podere staro leseno hišo, kaščo, hlev ali pod — to si kupi, postavi — in nov kajžar je narejen. Kaj se pa godi potlej — vé vsakdo.

Še veliko slabše se godi našim bližnjim sosedom z velikih hribov okoli Gače, ker tukaj

leži sneg še po Jurjevem in tudi že meseca septembra. Prebivalci živijo sploh s tem, da delajo leseno posodo, korce, kabljice, škafe i. t. d. — Bralec, lahko si misliš, kako je tu žalostno!

Pred 30 in 40 leti so si moški dosti zaslužili v vnanjih deželah, posebno na Bavarskem z vsakovrstnim prodajanjem, zdaj to ni več pripuščeno. Nekteri so se preselili v Ameriko, kar ni čudno — vsak si pomaga, kakor more.

Domače vesti.

(G. prof. Šuklje), državni in deželni poslanec, je v soboto 10. julija v mestni hiši govoril o svojem delovanji pred obilno množico odličnih poslušalcev.

(Narodna čitalnica v Dobličah) pri Črnomlju priredi dne 18. julija ob 4. uri popoldne veselico z petjem in plesom, h katerej uljudno vabi odbor.

(Birma). Milostljivi knezoškof ljubljanski, ki so birmovali zadnje dni junija in julija v nekaterih farah po Dolenjskem, so bili kajlepo povsod sprejeti. Slavoloki s primernimi napisi so bili nastavljeni, maji z venci so stali kraj hiš, hiše so bile razsvetljene in druge lučice so gorele. Pokali so možnarji, zvonovi zvonili, nasproti so hiteli otroci in odrasli ter pozdravljali milega pastirja. Kajlepo so bili sprejeti knezoškof v Leskovcu, kjer so jim pevci več pesem zapeli. Eno je v ta namen navlaš zložil gosp. župnik Dolinar, a vglasbil jo sam imeniten glasbenik Nedved v Ljubljani. Velikansk je bil vsprejem tudi v Št. Jarneju, kjer so s čilimi, okrašenimi konji milostljivemu gospodu naproti hiteli ter ga spremljali. Prepričali so se vrhovni dušni pastir, kako jih ljubi in spoštuje naš verni Dolenjec.

(Strela udarila) je 26. junija popoldne v skedenj Josipa Česarka iz Nemške vasi pri Ribnici. Ogenj, ki je bil vsled tega nastal, končal je omenjeni, in poleg tega nahajajoči se skedenj — sina imenovanega gospodarja. Požarna bramba iz Dolenjevasi in iz bližnje okolice na kraj ognja prihitevši gasilci z brizgalnicami, — pripomogli so, da se je ogenj udušil in zaprečila večja nesreča. Ponesrečena gospodarja bila sta za kakih 5—600 gold. zavarovana, a škoda je znatnejša.

(V državnem zboru) izročil je bil poslanec V. Pfeifer tudi prošnjo občine Brusnice, po hudi toči poškodovane, za državno podporo. Prošnjo občin Raka, Krško in Cirklje za odpis davka vsled poškodovanja po mrazu izročil je bil isti poslanec dne 8. p. m.

(Umrl) je 4. t. m. župan Cerkljanski, posestnik in podjetnik Ferencak v Skopicah.

(Slovo) so vzeli Krčani od svojega bivšega sodnika, g. J. Vencajza na tako lep način, poslavlili so ga tako močno, kakor je pač odličen domoljub zaslužil. Skoda, da ni prostora v našem listu, da bi to popisati mogli.

(Nove volitve) za občinski odbor Krški zvršile so se 29. maja t. l. za 3. volilni razred; volitev občinskega starejšinstva pa 1. t. m., pri kateri je bil županom (že v četrtič) izbran Viljelm Pfeifer, županovim namestnikom g. Fr. Gregorič; drugim občinskim svetovalcem g. R. Engelsberger, tretjim pa g. K. Schenner; razen imenovanih so izvoljeni občinskimi svetovalci: gg. A. Rupert, grof Auersperg, J. Vanič, A. Jugovic, V. Rostohar, J. Dimc, J. Pirc.

(Iz Metlike.) Pri občnem zboru podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Metliški okraj s sedežem v Metliki, bilo je začasno načelnništvo stanovitim izvoljeno; prvomestnik je tedaj g. Aleš, dekan; namestnik g. Štajer, notar; tajnik g. Navratil, zasebnik, namestnik g. Zupan, davkarski pristav; blagajnik g. Jaklič, svečenik; namestnik g. Šest, nadučitelj. Ob jednom je bil tudi jegnoglasno za podružničnega zastopnika izvoljen društveni blagajnik g. Anton Jaklič.

(Za notarja v Trebnjem) je imenovan g. Viktor Schönwetter, o katerem se pa govori, da ni zmožen slovenščine. Čudno!

(Izid porotnih obravnav), ktere so se vršile od 30. junija do 9. julija pri c. kr. okrožnem sodišči v Novem mestu, je sledeči:

1.) Dné 30. junija Franc Makovec iz Ločne, zarad hudodelstva uboja 2 leti težke ječe;

2.) dné 1. julija Jožef Tomšič iz Velikih Lašič, zarad hudodelstva uboja 5 let težke ječe;

3.) dné 2. julija Franc Černe iz Brdarec, obtožen zarad hudodelstva uboja, obsojen le zarad pregreška prekoračenja opravičene silobrani na 5 mesecev zapora;

4.) dné 3. julija dopoldne Matija Sladič iz Svinjskega, zarad hudodelstva težke telesne poškodbe 14 mesecev težke ječe;

5.) dné 3. julija popoldne Anton Peče, zarad hudodelstva uboja 6 let težke ječe;

6.) dné 5. julija Matija Jakša, Martin Stravs in Jožef Stravs iz Gribelj, obtoženi zarad hudodelstva rop, obsojeni le zarad prestopka proti varnosti telesa, in sicer prvi na tri tedne, poslednja vsak na 14 dni zapora;

7.) dné 6. julija Janez Sterk s Pake in Jožef Barič iz Dola zarad hudodelstva goljufige, prvi 15 mesecev, drugi 13 mesecev težke ječe;

8.) dné 7. julija Marjeta Cunk iz Gradišča, zarad hudodelstva detomora 10 let težke ječe;

9.) dné 8. julija dopoldne Franc Pene iz Čemša, obtožen zarad hudodelstva uboja, obsojen

le zarad pregreška prekoračenja opravičene silobrani na 8 mesecev zapora;

10.) dné 8. julija popoldne Janez Juršič iz Cerovca, obtožen zarad hudodelstva uboja, obsojen le zarad pregreška prekoračenja opravičene silobrani na 6 mesecev zapora.

V mesecu juniju v Novomestu vračujoča se pisma:

Janko Bušar, Lipnik Netretič rec. — Janez Kapus, Studenčice Lesce — Josef Strniša, Newyork rec. — Ivan Korošič, St. Peter — Josef Annizhek, Lienz — Jakob Novak, Gallneukirchen — Josef Strniša, Newyork, r. r. rec. — Josef Zarko, Mittelarth pošta Krško — Alois Karal, Agram — Fortunat Hočevar, Meidling — Daniel Damjanovič, Kaufing.

Smešnice.

Navskriž misli v prejšnjih časih.

Grajsčak: No sosedje, kaj dobrega mi prinesete? — Kmetje: Ne prinesemo ravno nič, gospod žlahtni! radi bi še le radi kaj imeli? — Grajsčak: In kaj ima to biti? — Kmetje: Saj vejo, gospod žlahtni, da so njih ranjka mamka, Bog jim daj večni mir in pokoj! pred 15 leti naši cerkvi nove orglje podarili; unidan smo jih popraviti dali, tukaj je rajtenga, 18 gold. in 20 kr. je to „koštalo.“ — Grajsčak: Ja, može, kaj pa je to meni mar? — Kmetje: Seveda, Gospod žlahtni, vendar ne bojo „pogerjvali“ da bi mi za šenkano reč še „unkoštinge“ imeli. — Grajsčak: (nejevoljen): Jih pa nazaj vzamem, če jih nočete. — Kmetje: A! tega pa spet ne, kar je „šenkano je šenkano“. Pa „unkoštinge“ bojo plačali. — Grajsčak: Na! kaj tacega pa še nisem slišal! „Nov.“

Iz otročjih ust. — Imeniten gospod je obiskal znano rodovino in posadil malega dečka na kolena, da je jahal. „Hop, hop, hop! To ti je všeč, kaj ne, sinko?“ — „Kaj pa da, ali na pravem oslu je še bolje jahati!“

Pomilovanje. — Mestna gospa opazuje slepeca, kteri s palico tava po cesti, in vsklikne: „Ubogi revček, kako bo pa po noči hodil, ko že pri belem dnevu nič ne vidi!“

Pozabljivost. — Kmetič je hotel kravico na somenj gnati, da bi jo prodal. Opravi se praznično, vzame novo vrv, da bi jo kravi otvezil okoli rogov, in ravno stoji pred hlevom. Mimo pride sosed in ga popraša, kam da ide. „Na somenj kravo na prodaj poženem“, se odreže urno. „Prav, prav,“ zavrne sosed, bova pa skupaj korakala, bo kraji čas.“ Pri teh besedah se kmetič obrne in hiti s sosedom proti mestu. Tje prišedši, se podasta naravnost na živinski somenj. Znanec jih zapazi in popraša: „No, Tine, kaj boš Ti kupaval?“ — „Nič, kravo sem prignal na prodaj?“ „Kje jo pa imaš?“ Kmetič se plašno ozre in ves prestrašen pravi: „Gotovo sem jo domá pozabil, če je nisem zgubil.“

Loterijske srečke.

Trst	3. julija	42	89	73	44	82
Gradec	10. julija	69	89	16	19	52

Zahvala.

Vsem, ki so pokojnemu velečastitemu

P. Rafaelu Klemenčiču,

c. kr. gimn. profesorju

zadnjo čast skazali, zlasti premilostnemu gosp. proštu in celemu prečastitemu kapitelju, sosadni duhovčini, blagorodnemu g. gimnaz. ravnatelju in gg. profesorjem za prekrasen venec in spremstvo, gg. uradnikom, slavni meščanski straži, darovalcem vencev, gimnazijskim dijakom za 4 prelepe vence in spremstvo, zlasti dijakom pevcem za milo in v resnici dovršeno petje, kakor tudi p. n. prebivalcem mesta za mnogobrojno vdeležbo pri pogrebu izreka najtoplejo zahvalo

*predstojništvo frančiškanskega samostana
v Rudolfovem 3. julija 1886.*

[61]

P. Hugolin Sattner, gvardjan.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš preljubljeni soprog, oziroma oče in stari oče, gospod

Josip Souvan,

lastnik posestva „Trebesgült“ pri Ločni,

po kratkej bolezni, previden se svetimi zakramenti za umirajočee, danes ob 9. uri zjutraj, v 82. letu svoje dōbe, mirno v Gospodu zaspal.

Telo predragega pokojnega bode v petek ob 5. uri popoldne v lastnej hiši blagoslovljeno in potem na Dolenje Kamence prenešeno ter ondi k večnemu počitku vloženo.

Svete maše zadušnice služile se bodo v mnogih cerkvah.

Blagi rajniki bodi priporočen vsem sorodnikom, prijateljem in znancem v blagi spomin in molitev.

Ločna, 7. julija 1886.

Julija Souvan roj. Bosnyak,

soproga.

Poldi Moll,

vnuč.

Josipina Souvan,

Julija Moll roj. Souvan,

hčeri.

[64]

Šivalni stroj za črevlje

skoro nov, prodaja se zavoljo smrti lastnika mojstra.

[57-2]

Frančiška Suhl, v Novem mestu.

Naznanilo.

Podpisani naznanim, da sem prevzel usnjarijo od g. Franc Kastelica in se preselil s svojo usnjarijo v njegovo. — Zato se uljudno priporočam p. n. občinstvu, da bi me še nadalje počastilo s kupčijo, kateri sem pripravljen vstrezati z vsakovrstnim ter najboljšim in najcenejim blagom. Spoštovanjem

[65]

Franc Stemberger, usnjar v Rudolfovem.

V. H. ROHRMANN,

naslednik JOS. STRZELBE

v Ljubljani

kupuje v vsaki množini po najvišji ceni:

češminjevo lubje, norice (Belladonna),
jeternik (Leberkraut), sladke koreninice,
volovski jezik, šmarnice, kuhinjske kosti,
i. t. d.

[25—9]

Na Dolenjskem prevzame
blago iz prijaznosti gospa

Marija Rohrmann

v Rudolfovem (Novem mestu),

kjer se tudi razno milo (žajfa) in sveče pri
enaki kvaliteti po ravno isti ceni dobé, kakor
kje drugod, ako se resnična cena pove.

Poljedeljski stroji od najbolj priznanih
tverdk po fabriških cenah in sicer:

Goepelovi in ročni mlatilni stroji,
čistilnice, žito-snažilnice, klajerez-
nice, koruznice, reporeznice,
žerniki. Vse v raznih veli-
kosti in jakosti; dalje
poganjalke (pump),
potem za jesensko
sejo vinske in
sadne tiskalnice,
malni za
grozdje
itd. itd.

Kmetovalcem,
kteri teh
prekoristnih in
rabljivih strojev
ne morejo tako j
plačati, dovolj se dalji
obrok; šivalni stroji na
izbero, blagajnice razno-
vrstne, varne proti ognju in
vlomu po prav nizki ceni.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo Detter v Ljubljani

[66—1] nasproti železnega mosta.

Novi urar.

Podpisani p. n. občinstvu najuljudneje
naznanja, da je na glavnem trgu v Novem
mestu v hiši g. Durinija otvoril delavnico
za vsakoverstna dela, spadajoča v stroko

urarstva.

Popravljanje ur izvrševalo se bode vedno
točno, vestno in po prav nizki ceni ter z
jamstvom.

Tudi se dobivajo pri njem vsakovrstne
ure po najnižji ceni.

Na obilno naročbo priporočujoč se po-
sebnost visokočastiti duhovščini.

Spoštovanjem

Alojzij Rajec.

[42—3]

Za ude bratovščine večnega počestčenja svetega Rešnjega Telesa in za tiste, ki prvo sveto obhajilo opravljajo i. t. d. je posebno priporočljiva molitvena knjiga

Kruh nebeški

ali

Navod pobožno moliti in častiti presveto Rešnje Telo

s trojno mašo in drugimi navadnimi molitvami

Spisal Janez Zupančič, župnik

Tretji zopet pomnoženi in zlepečani natis.

Izdajanje knjige „Kruh nebeški“ ima dvojen namen, in sicer v prvi vrsti razširjanje dobre v resnici priporočene vredne knjige, v povzdigo pobožnosti do najsvetejšega zakramenta; v drugi vrsti je pa čisti dobiček odločen v podporo dobrodelnemu „Vincencijevemu društvu“. Knjiga je popoln molitvenik za vsakega kristjana in se odlikuje posebno z bogato zbirko spodbudnih molitev na čast presvetega Rešnjega Telesa. — Novi natis obsega tudi „Šestnedeljsko pobožnost sv. Alojzija“.

Cena je knjigi vezanej v pol usnji 70 kr.; vse v usnji 90 kr.; vse v usnji z zlato obrezo 1 gl. 20 kr.

Katoliška bukvarna v Ljubljani

[45-2]

Stolni trg štev. 6.

Svarilo.

Ker se pod mojim imenom šivalni stroji (mašine) toda slabše kot moji, od tujakšnjega agenta prodajajo, svarim tedaj vsakega častitega kupca od tega se prevartiti pustiti.

Šivalne mašine.

Šivalni stroji.

Najboljši Howe-, Singer in Cirkular šivalni stroji z 5 letnim poroštvom (garancijo) prodaja od 40 gl. naprej.

Da se moji šivalni stroji posebno dobri, znajo tisti častiti kupci pričati, kateri jih že 10 do 18 let rabijo.

Šivalne mašine.

Šivalni stroji.

J. OGOREUTZ,

v Novem mestu.

[2-7]

Federn Matrazen

Federn Matrazen

Tudi prodaja od 7 do 8 gld. lesene Federn Matraze od glv. c. k. priv. tovarne iz Dunaja, katere drage „Drat Matratzen“ popolnoma nadomestujejo.

Federn Matrazen

Federn Matrazen

Otesano drevo za stavbo

[59-2]

se prodaja v Ruprčvrhu pri Novomestu.

V Št. Petru v farovžu

je na prodaj 200 veder belega vina, med njim 40 veder muškaterja.

[60-2]

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Ferdinand Haika, lekarna „pri Kroni“ v Novomestu

priporoča p. t. mestnemu, in občinstvu iz okolice sledeče zdravstvene specialitete.

Anatherinova ustna voda dr. Poppova 1 gld. 40 kr., po dr. Poppu ponarejena 40 kr., zobni prah 20 kr. Apnovit-železov sirup, lekarja Herbabnya. Steklenica 1 gld. 25 kr.

Cacao-štupa, firme Timeus in Jordan, zavoj 50 kr. Eau de Cologne. Steklenica 50 kr.

Angleški čudotvorni balzam. Steklenica 10 kr., dvanaest steklenic 1 gld.

Dalmatinski prah zoper mrčes, zavoj 10 kr., steklenica 25 kr.

Glycerin najfinejši, steklenica 10 kr. — Benzin 10 kr. Opodeldok, proti trganji. Steklenica 10 kr.

Poudre de riz. V zavitkih po 10 kr., in v škatljicah po 40 kr.

Ribje olje, najbolje vrste. Steklenica 1 gld.

Santoninske pastile. V škatljicah po 10 kr., 12 škatljic 1 gld., 100 gramov 50 kr., 1 kilo 4 gld.

Seidlitzovi praški. Škatlja po 12 parov 80 kr.

Šumeči praški. (Brausepulver) Škatljica 12 parov 30 kr.

Dr. Gelis-ev jedilni prah. Škatlica 84 kr.

Kwizda-jev „Gichtfluid“. Steklenica 1 gld.

Kwizda-jev „Restitucijski fluid“ za konje. Steklenica 8 gld. 40 kr.

Marijacejske želodčne kapljice. Stekl. 35, 20 in 10 kr.

Nestlejeva otročja redilna moka. Škatljica 90 kr.

Pagliano sirup. Steklenica 1 gld. 20 kr., — Pagliano prah, škatljica 1 gld. 20 kr.

Paln-Expeller. Steklenica 40 kr.

Dr. Pfeffermanova zobna pasta. 1 gld. 25 kr.

Praško vseobčno domače mazilo. Škat. po 35 in 20 kr.

Pserhoferjeve c. kr. priv. kričišteče kroglice. Škatljica 21 kr., šest škatljic 1 gld. 5 kr.

Rosov življenski balzam. Steklenica po 1 gl. in po 50 kr.

Seigelnove kroglice. Škatljica 50 kr.

Želodčna sol. Škatljica 75 kr. — Gastrophan. 70 kr.

Franzbrantwein, (žganje in sol) v steklenicah po 80 in 25 kr.

Carlsbadov „Sprudelsalz“. Steklenica 1 gld. 10 kr.

Tamarinden-pastile. Škatljica 75 kr., kos 8 kr.

Schaumanova sol za želodec, 75 kr.

Kapljice proti zobobolu, 10 kr.

Šmidov flajšter zoper kurja očesa. Škatljica 23 kr.

Bibergeist, 20 kr. — Kropfgeist, 10 kr.

Theer-Seife in Glycerin Theerseife, po 35 kr.

Hoffmannsgeist in Melisengeist, po 10 kr.

Štupa za svinje, 30 kr. — Štupa za krave, da se jim mleko zboljša, 35 kr.

≡ Dobiva se še velika vrsta drugih zdravil, ktere niso tu našteje. Izvanredne zdravila naročujejo se nemudno in najbolje vrste. ≡ [39-3]

Mestni mlin,

ki se lahko preustroji v tovarno, se dá

od 1. julija t. l. naprej v najem;

in se tudi pod ugodnimi pogoji prodá.

Županstvo v Rudolfovem dné 18. junija 1886.

Dr. A. Poznik.
župan.

[62-1]

Lepa krava,

4 leta stara, Majhofer plemena, ktera je dvakrat dvojčke imela, prodaja se s teleti vred pri

[63]

Mariji Oblak v Šmihelu.

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.